

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Marcelou Sedmíkovou ve věci žalobkyně: **Y. L. Y.**, zast. Organizací pro pomoc uprchlíkům, se sídlem Kovářská 4, Praha 9, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra České republiky**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3.10.2013, č.j. OAM-418/ZA-ZA06-HA08-2010, **t a k t o:**

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 3.10.2013 č.j. OAM-418/ZA-ZA06-HA08-2010 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na nákladech řízení 100,- Kč, a to do 30ti dnů od právní moci rozhodnutí.**

O d ů v o d n ě n í:

- I. **Průběh řízení o žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany do doby vydání přezkoumávaného rozhodnutí**

Krajský soud se před jednáním o žalobě seznámil s informacemi a důkazy obsaženými ve správním spise a ověřil tato fakta: žalobkyně opustila Čínu v roce 2003 a od té doby pobývá v České republice. Je matkou celkem tří dětí. První dvě se narodily v Číně, nejsou registrovány a pečují o ně rodiče žalobkyně. Ta vedena obavou z vysokých pokut a hrozby nucené sterilizace po dohodě se svou matkou zanechala děti v péči svých rodičů a z Číny odešla. V České republice pobývala po celou dobu do podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany nelegálně, neznala český jazyk, pracovala na černo. Pokoušela se o vyřízení nových dokladů, nicméně bylo zapotřebí plno formalit, takže svůj úmysl opustila. O azyl požádala poté, kdy byla potřetí těhotná a bylo jí jasné, že nelegální pobyt již dále neprojde. Uvedla, že se obává se třetím dítětem návratu do Číny z důvodů hrozby vysokých pokut a obav ze sterilizace. Navíc sama díky délce pobytu mimo území Číny, jak jí bylo sděleno matkou, přišla „o svou registraci“. Vyslovila přesvědčení, že by byla pronásledována jako příslušník tzv. sociální skupiny, proto požádala o udělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. b) zák. č. 325/1999 Sb., v platném znění a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu).

K podané žádosti se uskutečnily dva pohovory a to dne 30.12.2010 a 10.12.2012. Žalobkyně setrvala na popisu důvodů opuštění Číny, které spočívaly v tom, že se jako mladá stala matkou dvou dětí, nejprve děvčátka a poté chlapečka. S otcem dětí nebyla sezdána, v případě narození prvního dítěte byla dle čínských zákonů ještě mladá a neměla dítě vůbec porodit. K narození dítěte a případě dalšího dítěte musí být souhlas kompetentních úřadů, děti pak získají tzv. registraci. Díky té je jim umožněno vzdělání na státních školách, lékařská péče apod. Pokud registrovány nejsou, je nezbytné za tyto služby platit. Žalobkyně se obávala, že by v případě nahlášení registrace byli nuceni zaplatit značnou pokutu a navíc by již nemohla mít další děti, neboť by byla nucena ke sterilizaci.

Návratu se obává o to více, protože se jí v České republice narodila dcera. Ta je českým státním občanem, neboť se k otcovství přihlásil pan V. B.. Na této skutečnosti nic nezmění ani to, že posléze vyšlo najevo a stalo se předmětem trestního řízení, že dotýčný otcovství popřel s tím, že souhlasné prohlášení učinil za úplatu. Žalobkyně nicméně trvala ohledně otcovství na svém, otázka samotného otcovství, ačkoli byla v průběhu pohovorů podrobně rozebírána a je jí věnováno rovněž několik listinných důkazů, nemá z pohledu krajského soudu pro rozhodnutí samotné zásadnějšího významu. Proto se krajský soud omezil toliko na stručné nastínění problémů, když podrobnosti jsou obsaženy ve správním spise a v odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí. Důvody, pro které Čínu opustila, se tímto třetím dítětem znásobily a obavy z návratu vzrostly. Navíc opět zdůraznila, že by byla povinna zařizovat si registraci rovněž pro svoji osobu, tedy by ji hrozila vysoká pokuta a i nadále hrozba sterilizace.

K podané žádosti shromáždil žalovaný několik informací zaměřených na plánované rodičovství v Číně, resp. na politiku tzv. jednoho dítěte. Jednalo se o tyto zprávy: Informace MZ Velké Británie z dubna 2013, Výroční zpráva Human Right

Watch z ledna 2013, Informace MZV č.j. 106229/2007-LP ze dne 22. února 2007 a Čína - Zpráva o zemi MV Velké Británie z 12. října 2012 s podtitulem Plánované rodičovství („Politika jednoho dítěte“).

II. Výsledné rozhodnutí o žádosti žalobce, žaloba a vyjádření žalovaného

O žádosti rozhodl správní orgán dne 3.10.2013 tak, že žalobkyni mezinárodní ochranu podle §§ 12, 13, 14, zákona o azylu neudělil. Objasnil, že vyhodnotil její důvody a tvrzené obavy na pozadí shromážděných zpráv a neshledal naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. a) ani dle § 12 písm. b) zákona o azylu, když důvody pro postup dle § 13 tvrzeny nebyly. Předně zdůraznil mnohaletý a nelegální pobyt žalobkyně na území České republiky a připomněl, že je otázkou naléhavost jí tvrzených potíží, když je po celou řadu let neřešila. Dále se odvolával na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, který opakuje, že nelze institut azylu využívat jako zákonný postup pro legalizaci pobytu cizince na území republiky. Z informací o Číně považoval za nutné upozornit na skutečnost, že zákony umožňují mít i druhé dítě, ale podmínky nejsou úplně jasné. Lze tuto „benevolenci“ zřejmě využít za situace, kdy se jako první potomek narodí děvče, rovněž jsou úřady vstřícnější na vesnicích či menších městech. Zprávy o zemi potvrzují, že ačkoli oficiální pokyny zakazují fyzické donucování lidí k potratům nebo sterilizacím, přesto se objevily případy, kdy úředníci odpovědní za naplňování státní politiky na úseku plánovaného rodičovství fyzicky obyvatele k těmto zákrokům nutili. Organizace Freedom House vydala 22. března 2012 zprávu, v níž kromě jiného potvrzuje, že i nadále dochází poměrně často k nařízeným potratům a sterilizacím. Dospěl k závěru, že politika plánované reprodukce je v Číně vedena v porovnání s vyjádřením žalobkyně daleko mírněji, a proto důvod pro udělení mezinárodní ochrany neshledal. Odkázal na rozhodnutí NSS ze dne 4.5.2005, sp.zn. 3Azs 35/2005, v němž se uvádí, že: ...“regulace porodnosti v ČLR je jevem dopadajícím na všechny občany tohoto státu, nemá tedy diskriminační charakter, a proto nebylo možné dospět k závěru, že by se jednalo o pronásledování žalobce z některého z důvodů předpokládaných ustanovením § 12 zákona o azylu.”

Stejně tak neshledal v situaci žalobkyní přednesenou důvod zvláštního zřetele hodný, pro který by bylo lze uložit dle § 14 zákona o azylu tzv. humanitární azyl. Vyslovil přesvědčení, že žalobkyně se v případě návratu může před event. hrozbou sterilizace ochránit např. přestěhováním se na jiné místo v zemi. Stejně tak zmínil, že čínské ženy obcházejí problémy s vícečetným rodičovstvím tak, že odjíždějí odrodit do Hong Kongu. Připustil, že vycestování žalobkyně bude zásahem do jejího soukromého života, nicméně tento zásah nebude zásahem nepřiměřeným. Žalobkyně má navíc možnost realizovat si legalizaci svého pobytu prostřednictvím jiných právních institutů, které dosud nevyužila. S ohledem na aktuální bezpečnostní situaci v Číně a již učiněný rozbor důvodů, pro které žalobkyni nebyla udělena mezinárodní ochrana dle § 12 písm. b) zákona o azylu, neshledal žalovaný z důvodů obdobných nemožnost jejího návratu do Číny. Proto nevyhověl ani ve smyslu § 14a zákona o azylu a § 14 b téhož zákona.

Shora popsané rozhodnutí napadla žalobkyně včas podanou žalobou, v níž namítala porušení konkrétních ustanovení správního řádu a dále nesprávné posouzení důvodů pro, které jí nebyla udělena mezinárodní ochrana dle § 12 písm. b) zákona o azylu či případně dle § 14a téhož zákona. Žalobkyně vyslovila přesvědčení, že správní orgán nepřihlédl ke všemu, co v řízení vyšlo najevo a napadené rozhodnutí není v souladu se spisovým materiálem. Žalobkyně od počátku řízení tvrdila, že se obává návratu do své země původu z důvodu hrozící vysoké pokuty a nucené sterilizace. Správní orgán zohlednil žádost žalobkyně na pozadí zpráv o zemi původu, které potvrzují, že Čínská lidová republika propaguje politiku regulace porodnosti.

Upozornila na zprávu Kongresní-výkonné komise pro Čínu z 10 října 2013 z jejíhož obsahu zdůraznila následující: „Politika regulace porodnosti zasahovala do života čínských občanů, především do života žen, přičemž zahrnuje závažná zneužití, jako jsou nucená sterilizace a nucené potraty. Výzvy ke zmírnění politiky plánování rodin pokračovaly, místní úřady však přesto agresivně přesazovaly tuto politiku a zprávy i sociální média zveřejňovaly případy nucených potratů a nucených sterilizací v Číně. Čínský představitelé nadále aktivně podporovali a realizovali politiku regulace porodnosti, které ve svém charakteru a implementaci, porušují mezinárodní normy. Čínský Zákon o plánování obyvatelstva a rodiny a oblastní prováděcí pravidla omezují svobodu reprodukční volby párů tím, že stanoví, zda, kdy a jak často mohou mít děti. Současná politika plánování populace v Číně stále vyžaduje, aby manželské páry získaly povolení k tomu, aby mohly legálně porodit dítě. Obecně je párům povolené mít jedno dítě, s ohledem na místo pobytu, etnickou příslušnost, a zda jsou sami jedináčci, mohou mít některé páry i druhé dítě. Úředníci nadále vynucují dodržování politiky regulace obyvatelstva využíváním metod zahrnujících vysoké pokuty, nucené potraty a nucené sterilizace.“ Součástí této zprávy jsou rovněž odkazy na drastické případy zachycené v průběhu roku 2013, které dokladují konkrétní a závažné zásahy do osobní integrity žen i mužů v ČLR v souvislosti s politikou plánovaného rodičovství.

Žalobkyně tak dovozovala, že jsou vzhledem ke zprávám o zemi jejího původu její obavy ze sterilizace v případě návratu do Číny odůvodněné. Pokud žalovaný vycházel ze situace, že by příslušný úřad v Číně jistě přihlédl k tomu, že žalobkyně je jedináčkem stejně tak jako její přítel a otec dvou dětí narozených v Číně, a proto žalobkyni nucená sterilizace v případě návratu do země původu nehrozí, pak rozhodně opomenul vypořádat se s její konkrétní situací, kdy je žalobkyně rovněž matkou ještě třetího dítěte narozeného za jejího pobytu v České republice.

Poukázala na obdobný případ žadatelky o mezinárodní ochranu z Čínské lidové republiky, kterou řešil *Správní soud Trier* v Německu, který ve svém rozhodnutí ze dne 23. března 2011 5 K 1181/10.TR3 dospěl k závěru, že žalobkyně, která v Číně porodila dvě děti a následně v Německu další dvě, má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu pohlaví (příslušnosti k určité sociální skupině – žen), jelikož je nucená sterilizace porušením základního lidského práva na fyzickou integritu a lidskou důstojnost. Soud ve svém rozhodnutí shledal přiměřenou pravděpodobnost,

že by byla žadatelka v případě návratu do země svého původu vystavena nebezpečí sterilizace proti své vůli místními státními orgány.

Žalobkyně dále odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16.08.2005, č.j. 5 Azs 120/2005-60, dle kterého „Tzv. *politika jednoho dítěte uplatňovaná čínskou vládou v sobě obsahuje na straně jedné právo státu na regulaci porodnosti, na druhé straně může být podle okolností považována za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu*“. Žalovanému proto vytýkala, že ve svém rozhodnutí nezohlednil, že je svobodnou matkou tří dětí, je proto i více ohrožena možností provedení nucené sterilizace, než páry s dvěma dětmi, a mělo být u ní také zohledněno, zda se nestala uprchlíkem *sur place* právě po narození třetího dítěte. Vyslovila tak přesvědčení, že je přiměřeně pravděpodobné, že by byla v případě návratu do země původu vystavena pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině. Nucená sterilizace, které se žalobkyně obává v případě návratu do země svého původu, je zároveň jednáním v rozporu s čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, žalobkyně by tedy splňovala také důvody pro udělení mezinárodní ochrany formou doplňkové ochrany, v případě neudělení ochrany formou azylu. Vzhledem k okolnostem případu trvala žalobkyně na zrušení rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný se k žalobním námitkám vyjádřil dne 6. února 2014, neshledal je důvodnými. Zdůraznil, že si pro své rozhodnutí opatřil dostatek podkladových materiálů a posoudil důvody žádosti žalobkyně v souvislosti se zjištěnými skutečnostmi. Zabýval se informacemi týkajícími se regulace porodnosti čínského obyvatelstva, včetně zpráv o postupech a metodách používaných k jejímu dosažení. Nepominul ani odkaz právní zástupkyně žalobkyně na čl. 30 Preambule výše uvedené směrnice 2011/95/EU ze dne 3. 12. 2011. Důvody, které vedly správní orgán k negativnímu rozhodnutí o podané žádosti podrobně popsal a odůvodnil v přezkoumávaném rozhodnutí. Připomněl, že hodnotil konkrétní příběh žalobkyně, která z Číny odešla bez potíží v roce 2003 a od té doby nelegálně pobývala v České republice. V průběhu řízení žalobkyně potvrdila, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podala s cílem vyhnout se případnému vyhoštění v době jejího těhotenství. Zopakoval, že žalobkyně spojila své obavy z návratu s obavami, že bude nucena zaplatit vysokou pokutu a dále s narozením svého v pořadí třetího dítěte, do jehož rodného listu se nechal účelově zapsat jako biologický otec za finanční úplatu pan B.

Na pozadí popsanych skutečností proto shledal souvislost žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu se snahou o legalizaci jejího pobytu. Vzhledem k tomu, že je matkou dítěte české státní příslušnosti a usiluje o setrvání s ním na zdejším území, odkázal ji do režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, v platném znění. Zdůraznil, že palčivosti přednesených obav z pronásledování ve smyslu ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu neschválí ani časová prodleva sedmi let mezi jejím vstupem na české státní území a okamžikem podání žádosti o mezinárodní ochranu. K tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16.8.2005, č.j. 5Azs 120/2005-60. Připomněl, že

zde soud konstatuje na jedné straně právo státu na regulaci porodnosti. Ta může být považována za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu, nicméně takový náhled je podmíněn konkrétně zjištěnými okolnostmi. Tvrdil, že se okolnostmi daného případu zabýval dostatečnou měrou, nicméně v případě žalobkyně neshledal, že by v případě návratu bylo pravděpodobné, že právě ona bude vystavena riziku pronásledování, jak vyargumentoval Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ze dne 4.5.2006, sp. zn. 3Azs 35/2005. Rozhodnutí německého soudu nelze na projednávaný případ aplikovat, neboť správní orgán posuzoval právě a jen konkrétní a individuální příběh žalobkyně. Nemohl učinit pro jeho omezenou právní závaznost, a to jak osobní, tak územní.

Důvody k udělení doplňkové ochrany v případě žalobkyně správní orgán rovněž neshledal, když v odůvodnění rozhodnutí dostatečně popsal, za jakých okolností je ve světle judikatury Evropského soudu pro lidská práva třeba vykládat čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, když konkrétní hodnocení závisí na souhrnu všech okolností toho kterého případu, čemuž v dané věci dostál. Navrhl proto žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

III. Projednání věci při ústním jednání, postoje účastníků

Po zjištění, že jsou splněny podmínky řízení (žaloba je přípustná, byla podána včas a osobou oprávněnou), projednal soud žalobu v mezích daných žalobními body (§ 75 odst. 2 s.ř.s.) při jednání za přítomnosti obou stran sporu a tlumočnice čínského jazyka. V průběhu řízení krajský soud shrnul skutkové okolnosti příběhu žalobkyně a podstatný obsah důkazů obsažených ve správním spise. Oba strany sporu zopakovaly své dosavadní postoje i procesní návrhy, žádné další návrhy na doplnění dokazování nepředložily.

IV. Právní úprava a posouzení věci krajským soudem

Právní rámec projednávané věci je upraven následovně: mezinárodní ochranu lze podle § 28 odst. 1 zákona o azylu udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany: shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle §§ 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda-li cizinec nesplňuje důvodky k udělení doplňkové ochrany.

Krajský soud dále necituje přesné znění jednotlivých výše zachycených ustanovení zákona o azylu, neboť tyto jsou dostatečně zaznamenány v obsahu odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí a zbytečně by tak rozšiřoval tento text již tak dosti obsáhlý. Příběh žalobkyně z pohledu krajského soudu v tom podstatném byl zmíněn v úvodu odůvodnění rozhodnutí.

V této konkrétní věci je krajský soud přesvědčen o důvodnosti podané žaloby, neboť dle jeho přesvědčení nebyl dosud dostatečným způsobem zjištěn skutkový stav, který by umožnil o žádosti žalobkyně objektivně rozhodnout.

Nejprve kupodivu krajský soud musí souhlasit s výhradami žalovaného v tom směru, že žalobkyně po řadu let pobývala na území České republiky nelegálně, o mezinárodní ochranu požádala teprve poté, kdy byla těhotná a bylo zjevné, že jí bude hrozit správní vyhoštění. O jakousi nápravu svého statusu (žádost o vydání nového cestovního dokladu) se pokoušela kontaktací zastupitelského úřadu své země v České republice, nicméně pro formální a časovou náročnost další řízení o vystavení nových dokladů vzdala. Tyto okolnosti byly opakovaně posuzovány Nejvyšším správním soudem, jak ostatně žalovaný odkázal a to včetně konkrétních rozhodnutí s tím, že nespovídá na palčivost problémů žalobkyně bezprostředně po příjezdu do republiky a navíc je evidentní, že se cestou azylového řízení pokouší zlegalizovat svůj pobyt v zemi. Stejně tak je pro posouzení důvodnosti podané žádosti nerozhodné, jakým způsobem bylo uznáno otcovství k nezletilé dceři žalobkyně.

Je ovšem správné připomenout, že je vždy nezbytné posuzovat ten který konkrétní příběh žadatele a o to se krajský soud v projednávané věci snažil, a proto se závěry žalovaného a konečným posouzením již souhlasit nemůže z dále popsanych důvodů. Žalobkyně uvedla, že Čínu opustila jako mladá, neznala naprosto cizí jazyk, neuměla se zpočátku orientovat v neznámém prostředí. Lze si dost dobře představit, že byla po relativně dlouhou dobu odkázána na pomoc cizích osob, které jí poskytly ubytování a následně rovněž nelegální zaměstnání. Pokud se takto „zabydlela“ a zjevně jí nehrozilo žádné bezprostřední nebezpečí, zřejmě nepociťovala potřebu svoji situaci dále řešit. Jistě lze jak nelegální pobyt žalobkyně s výkonem nelegálního zaměstnání, tak mnohaletou prodlevu v podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany důvodně vytknout, nicméně dle přesvědčení krajského soudu tato pochybení na straně žalobkyně nemohou sama o sobě zapříčinit negativní rozhodnutí ve věci.

Správní orgán v daném případě obstaral věrohodné, objektivní, dohledatelné a časově aktuální informace, nicméně krajský soud v nich nenalezl jednoznačnou odpověď na otázky, které po seznámení se s příběhem žalobkyně a informace o zemi zůstaly dle přesvědčení soudu dosud nezodpovězeny.

Je zjevné, že násilná metoda nucení žen ke sterilizace není skutečnost, kterou budou chtít orgány státní moci v Číně prezentovat jako politiku, kterou oficiálně podporují. Krajský soud proto plně chápe, že informace vztahující se k tomuto problému se nezískávají jednoduše a leckdy mohou vyústit i ve zprávy nesourodé. Lze sice dovodit žalovaným zmíněné určité zmírnění v praktikování a vynucování „politiky jednoho dítěte“ (možnost dvou dětí, pokud se první narodí děvče, menší přísnost ve vesnických oblastech apod.), nicméně v již zmíněné zprávě (bod. 26.13) je uvedeno: „Ve sledovaném roce 2011 ústřední i místní úřady pokračovaly v prosazování politiky regulace porodnosti způsobem, který zasahuje do reprodukčních práv čínských občanů, zejména žen.“

Dále (pod bodem 26.15) zpráva uvádí: „Komise zaznamenala, že letos v oficiálních projevech a vládních zprávách státní orgány používaly také frázi „vynaložit veškeré úsilí“ (kvueanli jifu), což znamená intenzivnější opatření zaměřená na prosazení státní politiky a menší omezování úředníků, kteří v praxi tolerují doucovací metody regulace porodnosti.“

Tato zpráva pod bodem 26.24 rovněž odkazuje na výňatek ze Zprávy MZ USA 2011: „Stát omezuje právo rodičů na svobodnou volbu počtu dětí, které přivedou na svět. Zákon zakazuje fyzické donucování lidí k potratu nebo sterilizaci. Ovšem silný tlak shora na plnění stanovených kvót vedl k případům, kdy se místní úředníci uchýlovali k fyzickému vynucování dodržování státem stanovených cílů.“

Žalobkyně již v řízení před správním orgánem v průběhu konaných pohovorů uvedla, že na základě informace od své matky **„přišla o svoji registraci“, neboť pobývá mimo území Číny již od roku 2003.** Tento termín („registrace“) je v podkladových zprávách používán zejména v souvislosti s narozenými dětmi, které v důsledku „registrace“ získají přístup ke státnímu vzdělání, lékařské péči bez placení apod. Žalovaný tuto informaci žalobkyně pominul a dle názoru soudu nelze z dosud shromážděných informací dovodit, jaké důsledky by ze ztráty „registrace“, pokud je tato informace pravdivá, pro žalobkyni v případě návratu vyplynuly. Je zjevné, že by se žalobkyně byla nucena vrátit s nezletilou dcerou (třetím dítětem) letecky, tedy ke kontaktaci se státními orgány by došlo bezprostředně po příletu do země. Krajský soud nedokáže odpovědět, zda-li již v této fázi by se žalobkyně ocitla ve středu zájmu kompetentních úřadů, jak by bylo s její osobou nakládáno, zda-li by bylo možné spojit ji s jejími dvěma nezletilými dětmi, které vyrůstají v Číně apod., a proto by jí jako svobodné matce tří dětí hrozilo reálné nebezpečí nátlaků státních orgánů na provedení sterilizace. Z těchto důvodů nedokáže krajský soud nalézt odpověď na otázku, zda-li by při výše popsaných skutečnostech byla schopna využít alternativu tzv. vnitřního přesídlení ve snaze vyhnout se hrozbě vysoké pokuty a nátlaku na podstoupení sterilizace.

Krajský soud je ve shodě s námitkami žalobkyně potud, že **v případě návratu do Číny na ni bude pohlíženo nikoli jako na matku dvou, nýbrž tří dětí a to ještě neprovdanou.** Sama skutečnost, že v Číně reálně dochází k páchání násilí na ženách formou žalobkyní zmiňované sterilizace (informace MV VB včetně odkazů přičiněných žalobkyní) je závažným ukazatelem odůvodněnosti jejích obav z reálného nebezpečí utrpení či vážné újmy, pokud neexistují či nebudou doloženy jasné a věrohodné důvody, na základě nichž by byla možnost hrozící újmy vyvrácena.

Pokud žalobkyně odkazovala na rozhodnutí německého soudu a správní orgán reagoval v tom směru, že dané rozhodnutí není pro něho závazné, tak s touto výhradou lze jistě souhlasit a lze rovněž předpokládat, že ani sama žalobkyně odkazem na dané rozhodnutí nemínila prosazovat jeho závaznost pro svůj případ. Krajský soud nahlíží na tento návrh tak, že žalobkyně se snažila daným rozhodnutím

ukázat, že zřejmě obdobný případ byl v Německu rozhodnut ve prospěch žadatele o udělení mezinárodní ochrany.

Dále krajský soud zmíní námitku žalobkyně spočívající v tom, že na ni mělo býtí nahlíženo jako na uprchlíka „sur place“. Důvod své úvahy opřela o třetí dítě, které porodila na území České republiky a o situaci týkající se plánovaného rodičovství v Číně včetně možných tvrdých dopadů tak, jak vyplynulo ze shromážděných informací.

K tomu krajský soud uvádí následující: je toho názoru, že ačkoli se žalovaný přímo k výše nastíněné otázce nevyslovil, přesto o ni měl jasné povědomí a okrajově se jí v části odůvodnění svého rozhodnutí věnoval a tento problém rozebíral. V tomto ohledu poukázal na dílčí informace, z nichž vyplývá, že čínské ženy odjíždějí rodit do Hong Kongu, aby svým dětem zajistily místní občanství (Zpráva o zemi MV Velké Británie z 12. října 2012) a vyhnuly se tak politice „jednoho dítěte“ prosazované v kontinentální Číně. Tuto část zprávy využil a její dopad vztáhl na situaci žalobkyně a jejího třetího dítěte narozeného na území České republiky a uzavřel, že azylověrelevantní důvody v případě žalobkyně neshledal. Veškeré pochybnosti, které krajský soud nastínil v předchozích odstavcích lze bezesbytku vztáhnout i na tuto žalobní námitku.

Žalovaný si proto v dalším řízení bude povinen obstarat naprosto cílené informace mající bezprostřední vztah k případu žalobkyně, z nichž bude možné nalézt jasné odpovědi na soudem nastíněné otázky včetně zaujetí stanoviska, zda-li se v případě žalobkyně nejedná o uprchlíka „sur place“. Teprve poté bude mít správní orgán dostatek podkladů pro úvahy, zda-li je žádost žalobkyně s odkazem na ust. § 12 písm. b) zákona o azylu důvodná či nikoli, tedy zda-li lze v obavách žalobkyně spatřovat odůvodněný strach z pronásledování z důvodů v tomto zákonném ustanovení uvedených (odůvodněné obavy z pronásledování z důvodu pohlaví, resp. z důvodu příslušnosti k sociální skupině) a zda-li její konkrétní příběh při znalosti dosud shromážděných a nově zajištěných důkazů umožní přijmout závěr, zda-li je či není přiměřeně pravděpodobné, že by byla žalobkyně v případě návratu do země původu vystavena pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině či z důvodu pohlaví.

Vyhodnotí-li správní orgán situaci žalobkyně negativně ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, poté bude jeho povinností na základě nově obstaraných informací posoudit její žádost rovněž z hlediska podmínek pro případné udělení mezinárodní ochrany dle § 14 zákona o azylu.

Pro případ negativního posouzení i této formy mezinárodní ochrany bude žalovaný rovněž povinen objasnit, zda-li je žalobkyně schopna návratu do Číny bez toho, aniž by jí hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy (§ 14a zákona o azylu) a vysvětlit důvody, pro které nebude vycestování žalobkyně v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

K problematice nucené sterilizace se opakovaně vyjadřoval Nejvyšší správní soud a lze upozornit na jedno z jeho rozhodnutí ze dne 26. července 2013, č.j. 6As 48/2013-33, v němž je v bodě [23] uvedeno: „...nucenou sterilizaci, pokud by se obavy ní ukázaly opodstatněnými, je možno vyhodnotit jako nepřípustný zásah do soukromé a rodinného života, jehož součástí je i otázka zajištění potomstva, tudíž jako porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen Úmluva), resp. čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen Listina).“

Dále se Nejvyšší správní soud v tomto svém rozhodnutí vyjádřil k problematice sterilizace z hlediska nelidského a ponižujícího zacházení a to v bodě [27]: „Podle názoru Nejvyššího správního soudu z judikatury ESLP také vyplývá, že nucená sterilizace, tedy mutilační (mrzačící) zákrok na jinak zdravém reprodukčním orgánu, je i porušením čl. 3 Úmluvy, tedy zákazu mučení nebo podrobování nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu (viz např. shora citovaný rozsudek ve věci V. C. proti Slovensku, bod 107, kde ESLP konstatoval, že takový zákrok je považován za neslučitelný s lidskou svobodou a důstojností, která je jedním ze základních principů v srdci Úmluvy, a naznal, že sterilizací bez souhlasu stěžovatelky v průběhu porodu císařským řezem došlo i k porušení čl. 3 Úmluvy), resp. čl. 7 Listiny (viz též Wagnerová a kol. Listina základních práv a svobod. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 188, 190).“

Za dané situace krajský soud rozhodnutí žalovaného s ohledem na důvodnost vznesených námitek ve smyslu nedostatečně zjištěného skutkového stavu zrušil pro vady řízení a věc tak vrátil žalovanému k dalšímu projednání (§ 78 odst. 1, odst. 4 a odst. 5 s.ř.s.). Žalovaný po vyhodnocení výše specifikovaných a soudem rozebraných žalobních námitek doplní dokazování a o žádosti opětovně rozhodne. Odstranění a objasnění zjištěných vad vyžaduje zásadnější doplnění dokazování způsobem v tomto rozhodnutí popsáním.

V. Náklady řízení

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalovaná, která měla ve věci plný úspěch, požadovala uhradit cestovné z pobytového střediska ke krajskému soudu a zpět, k čemuž doložila zpáteční jízdenku na 100,-Kč. Tuto částku proto krajský soud uložil žalovanému k úhradě ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Hradci Králové dne 28. dubna 2014

JUDr. Marcela Sedmíková, v.r.
samosoudkyně